

Alle borgere i Billund sorterer seks fraktioner

Billund Kommune har siden 1997 kildesorteret organisk dagrenovation til biogasproduktion på kommunens renselanlæg. I 2013 kom husstandsindsamling af papir, pap, glas, plast og metal til, så alle kommunens 11.800 boliger i dag sorterer seks fraktioner.

Billunds ordning for indsamling af organiske affald blev etableret i 1997. Kommunen havde allerede et renselanlæg med biogasproduktion og valgte at indrette ordningen mod dette anlæg uden en omfattende forsøring. Derfor blev en løsning med papirsække og papirposer valgt.

I forlængelse af den nationale ressourcestrategi fra 2013 etablerede kommunen så husstandsindsamling af fem tørre fraktioner – primært ud fra et ønske om at fremme genanvendelsen mest muligt. En tokammerbeholder til de tørre fraktioner (benævnt genbrugsbeholderen) blev valgt, bl.a. fordi sønderjyske nabokommuner havde gode erfaringer med denne metode. Billund Kommune har desuden ladet sig inspirere af erfaringsdeling via forskellige ERFA-grupper.

Foto: Billund Kommune.

Kommunens erfaring er, at det er muligt at sikre en effektiv sortering og en god kvalitet af både det organiske og de tørre fraktioner med en vedholdende informationsindsats over for borgerne og tilsyn med, hvor de sorterer i praksis.

Gode råd til andre kommuner

- Gør meget ud af at informere borgerne og følge op på deres sortering i starten.
- Hav tålmodighed og vær standhaftig i forhold til overholdelse af sorteringsvejledningen, det betaler sig på længere sigt.
- Brug energi på personlig vejledning og besøg, det er effektivt.
- Hjemmeside, sms-løsning og nyheder til borgerne pr. e-mail er effektive informationskanaler.

Mængder

Begge ordninger omfatter alle kommunens 11.800 boliger, som er fordelt på 10.000 enfamiliesboliger (heraf 1.100 i landområder) og 1.800 flerfamiliesboliger. Fordelt på boliger er nedenstående mængder indsamlet i 2014.

Indendørsstativ.

Foto: Billund Kommune.

Indsamlet affald i 2014	Organisk affald	Plast-affald	Alumi-nium	Andet metal	Papir	Pap	Glas	Rest-affald
kg/husstand	151	6	4	3	79	15	38	400

Kilde: Affaldshæfte fra Billund Kommune 2015.

Igangsætning og information til borgerne ved begge ordninger

For især organisk affald er det afgørende, at borgerne sorterer godt. Bortset fra kommunens frasortering af magnetiske metaller leveres det nemlig direkte til bioforgasning.

Billunds ordning for indsamling af organisk affald blev derfor indledt med en stor informationsindsats, hvor personale tog ud for at møde borgerne, præsentere de nye sækkestativer og indendørsstativer og vejlede om den nye ordning – bl.a. i indkøbscentre. Der blev desuden afholdt åbent hus på biogasanlægget og renseanlægget, hvor flere tusinde borgere mødte op, og den nye ordning blev omtalt i pressen. En tilsvarende informationskampagne blev gennemført, da ordningen blev udvidet efter kommunesammenlægningen.

Indsamling af de tørre fraktioner blev i 2013 indledt med postomdeling af informationshæfter samt annoncering på hjemmeside og i pressen om, at der ville komme en ny ordning. Der var mange telefonhenvendelser, som overvejende var positive. Et halvt år efter ordningens etablering blev et hæfte postomdelt, som indeholdt interview med familier, der fortalte om deres gode erfaringer med ordningen og selv havde udviklet gode løsninger i hjemmet for at optimere sorteringen.

Illustration fra Sorteringspjece.

Kilde: Billund kommune.

Information udsendes i øvrigt løbende via sms og til nyhedsgruppen pr. e-mail. Det giver mulighed for at sende besked til grupper, der kan være omfattet af forsinkelser eller andre afvigelser. Der kan også være information om glatførebekæmpelse, beskæring ved adgangsveje, vejarbejder der hindrer skraldebilens adgang eller andet.

Sorteringskriterier og håndtering af fejlsortering

Kommunen har gjort meget ud af at formidle resultaterne af sorteringen, og hvordan materialet efterfølgende genanvendes. Det er svært for borgerne at få dispensation fra sortering, men der er dog givet enkelte dispensationer. Kommunens konsulentteam vejleder hellere borgerne enten pr. telefonen eller ved besøg. Sorteringskriterier findes her: [Organisk affald](#) og [Tørre fraktioner](#).

For at undgå historier om at kildesorterede fraktioner skulle blive blandet sammen igen, lægger kommunen vægt på information, der synliggør, at sorterede fraktioner ALDRIG sammenblandes. Når der har været problemer med sorteringen, er der i stedet foretaget eftersortering på kommunens genbrugsplads i Grindsted.

Hvis skraldemændene konstaterer fejlsortering af organisk affald, lader de sækken stå med en meddelelse om problemet. I de fleste tilfælde eftersorterer borgeren, så sækken kan medtages næste gang. Hvis sækken står urørt, bliver den taget med i restaffaldet, og der lægges en besked til husstanden om, at husstanden pålægges et sorteringsgebyr på 200 kr., hvis det sker igen. Det sker dog sjældent – kun 10-15 gange på et år.

Samme metode anvendes ved indsamling af tørre fraktioner. Der er tilfælde, hvor der i genbrugsbeholderen i princippet er sorteret korrekt, men der er byttet rundt på de to fraktioner. Til det formål har renovatøren et speciallåg med til spanden, så beholderen alligevel kan tømmes korrekt – dog ad to omgange.

Etageboliger har lidt sværere ved sorteringen end enfamiliehuse, og der er knyttet en særlig udfordring til udenlandske sæsonarbejdere. Løbende sorteringsanalyser viser dog, at ordningerne overordnet set er velfungerende. Der er mindre end 3 % urenheder i madaffaldet, og det afgassede materiale fra biogasanlægget opfylder alle grænseværdier, selvom forbehandlingen af madaffaldet er begrænset. Tilsvarende sorteres den genanvendelige emballage godt. I 2014 blev der frasorteret 0,1 % rest fra fraktionerne papir, pap og plastposer og 6 % fra fraktionen plastemballage, metal og glas.

Kommunen vurderer, at den gode sortering skyldes, at borgerne er vant til at sortere i kraft af den mangeårige ordning for madaffald. Kommunen vurderer også, at den vedholdende informationsindsats fra starten har betydet, at langt de fleste borgere har lært at sortere rigtigt, så der på nuværende tidspunkt er et begrænset behov for yderligere information. Tilflyttere modtager information om ordningerne og et stativ til køkkenet.

Pladsforhold og beholdervolumen

Der foretages 14 dages-indsamling af skiftevis restaffald og organisk affald, mens genbrugsbeholderen som udgangspunkt tømmes hver 4. uge. Borgerne kan tilmelde sig tømning af genbrugsbeholderen hver anden uge, men det har kun 70 husstande gjort.

Genbrugsbeholderen er en dobbeltbeholder, der er opdelt med 50 % af pladsen til hver af de to blandede fraktioner, hvilket har fungeret tilfredsstillende. Dog har der været lidt problemer med større stykker pap, der har sat sig fast ved tømning. Det slider hårdt på spandene, når de skal slås hårdt mod vognen for at tømme dem.

Særligt vedrørende madaffald har der været bekymring for, om papirposerne i køkkenet kan holde. Kommunen har anbefalet borgerne at bruge to poser ved særligt vådt madaffald og lade skræller dryppe af, inden de lægges i poserne. Desuden køres der hvert efterår en informationsindsats om, at nedfaldsfrugt ikke bør afleveres i papirposerne, men gerne må holdes i haven eller afleveres som haveaffald.

Det har været undersøgt, om man i stedet kan anvende billigere poser af bionedbrydeligt plast, men de nedbrydes ikke i biogasprocessen. Nedbrydningen af plastposerne kræver ilt og begynder derfor først ude på markerne, hvilket resulterer i for meget plast i slammet. Anvendelse af bionedbrydeligt plast skaber også problemer på biogasanlægget, hvor det eksempelvis vikler sig om røremekanismen i biogasreaktoren og hindrer ventillukning ved batchproduktion.

Økonomi

Kommunen vurderer, at ordningen samlet set er forholdsvist billig. For indsamling af organisk affald og restaffald hver 14. dag betaler almindelige enfamiliehuse årligt 1.100 kr. inkl. moms i 2015. Gebyret for afhentning af de tørre fraktioner hver 4. uge er 296,25 kr. inkl. moms pr. år. Takstbladet findes [her](#)

Kommunens omkostninger til ordningen for madaffald omfatter bl.a., at skraldemændene to gange årligt husstandsomdeler 100 papirposer. Indkøb af poser koster ca. 100 kr. pr. bolig pr. år.

Sorteringen af de tørre fraktioner sendes i udbud. Kontrakten er opbygget sådan, at der afregnes efter indeksregulerede afregningspriser pr. fraktion med indbygget overhead til betaling af udgiften til sortering. I 2014 fik kommunen en samlet gennemsnitlig nettoindtægt for de tørre fraktioner på 549 kr. pr. ton leveret affald til sorteringsanlægget. Dette nettobeløb dækker over indtægter fra afsætning af papir, pap, metal og plast, men udgifter til afsætning til glas og sorteringsrest. Kommunen afsætter madaffaldet til sit eget renseanlæg for ca. 350 kr. pr. ton.

Kontaktperson: Jytte Søgaard, jys@billund.dk, telefon 7972 7067.
<http://billund.dk/affald-og-genbrug/borger/dagrenovation/>